

várványa fog ismét felragyogni a romok fölött. Ennek az eszmének szorgálatába szegődött az indítványát is, hogy élőnyelvek tanításanyagát hozzuk közelebb az élethez a modern direkt módszerrel karöltve és legyen kötelező minden tanulóra, hogy a német nyelven kívül megtanulja a középiskolában még egy nyelvét a monarchiának: Hadd értsük meg egymást még jobban, mint a multban. — Ezt kívánjuk ma is, mikor már nincsen monarchia.

T. M.

A német tanítóegyesület programja. A német tanítóóság a súlyos megpróbáltatások eme napjaiban sem feledkezett meg arról, amivel hazájának, népének tartozik. Hivatalos sajtóközegének (*Zeitungsdiens des Deutschen Lehrervereins*) legújabb, nov. 20. száma közli azokat az iskolai követeléseket, amelyeket a német tanítóegyesület igazgatóválasztmánya megállapított. Ennek a programnak tartalma oly figyelemreméltó és a változott politikai viszonyok ellenére részünkre is oly tanulságos, hogy azt ím egész terjedelmében közöljük. A Német Tanítóegyesület a következőket követeli: az nép egész ifjúságának teljes testi és szellemi kiképzését a neveléstudomány alapelvei szerint. A gyermekkortól a főiskoláig az egységes iskolát és ezen belül minden gyermeknek korlátlan jogát a művelődésre és nevelésre képességeinek és művelődési akaratának arányában és tekintet nélkül a szülők vagyonára, állására és vallására. A tanításnak és a tanítási eszközöknek ingyenességét mindenki részére és fokozott gondoskodást ingyen ellátás és ruházat útján a vazyontalanok részére. Az iskolakötelezettségnek kiterjesztését a nép- és továbbképző-iskolákban a 18. életévig. Valamennyi egyházi felügyeleti jognak, úgyszintén a tanítók és tanulók mindennemű vallási és lelkiismereti kényszerének kiküszöbölését. Minden egyházi szolgálatnak elválasztását az iskolai hivatástól. Az iskolai munkának felügyeletét olyan szakférfaik részéről, akik maguk is ilyen munkát végeztek. Az egész tanítóóság kiképzésének és fizetésének egységes rendezését és teljes állampolgári szabadságot a tanítóknak. A tanítók tudományos szabadságának és tanítási önállóságának biztosítását. Egy legfelsőbb birodalmi tanácsot az iskola- és művelődésügy részére mellérendelve egy tanítókból és nem-tanítókból álló nevelésügyi tanácsot. Valamennyi nyilvános iskolának egységes közigazgatását és fenntartását; amazt az önkormányzatnak legmesszebbmenő érvényesítésével. Az iskolai közigazgatásnak minden fokán tanácsotadó és határozatokat hozó testületeket. Végül mindezeknek a követeléseknek alkotmányyszerű biztosítását a német népnek alapjogai között abban az esetben, ha a szövetséges állambeli alkotmány tovább is fennmaradna. — Íme, az új Németország iskolaügyi magna chartája, amely, ha egészében valóra válik, a német iskolaügynek modern szellemben való újjászületését jelentené és hatalmasan hozzájárulna az országnak újra való felépítéséhez.

hf.